

Herausgegeben vom
Niedersächsischen Ministerium für
Soziales, Gesundheit und Gleichstellung
Hannah-Arendt-Platz 2
30159 Hannover

März 2016

www.ms.niedersachsen.de (Service: Publikationen)

Diese Broschüre darf, wie alle Publikationen
der Landesregierung, nicht zur Wahlwerbung
in Wahlkämpfen verwendet werden

Niedersächsisches Ministerium für
Soziales, Gesundheit und Gleichstellung

Şîreta jinên pê
ducanî bûna
nexwastî

Kurmandschi

Niedersachsen

Lîsteya pêvek

Destpêk	05
Rewşa destpêkî	06
Pêngava yekim: Rabêjên Pêdiviyên jiberbirina zarrok bê ceza	08
Pêngava duyem: Diravdana xercan	11
Pêngava dawî: Jiberbirina zarrok	16

Destpêk

Ducanî dikare bibe sedema kêfxweşî, rezamendî û hêvîyê. Herwisa dikare bibe sedemê diltirsî, nigeranî û bêhêvî bûnê, bi taybet di jinên ku ne gor dilî xwe ducanî bûne yan bi sedema ducanîyê saxlemîya wan dikeve ber metirsîyê. Di eyaleta Niedersachsen torek giştî ji nêzî 250 navendê dewletî yê rabêja pirsgirêkê ducanîyê hene ku di rewşê asteng da rabêja pêşkêşî jinên ducanî diken û liser derfetên destek dan û piştîwanî ji bo jinên ducanî û dayikan – wek civata netewî ya „Dayîk û Zarrokan- parastina jîyana dînya nehatî“ – û yan civata heremî ya „Malbata dilnigeran“ – agadarîyan pêşkêş dike. Di gelek malbatan da pirsgirêkên dikarin di nêrîna yekim da wekî çîya yek mezin xûya bikin, lê bi alîkarîya pipora hûn dikarin ev çîya biser bikevin. Lîsteya navendên rabêja pirsgirêkên ducanîyê di Niedersachsen ê dikarin di belavoka taybet û yan di nîşanîya înternetî ya jêr da peyda biken:

www.ms.niedersachsen.de > Themen > Beratungs- und Serviceangebote > Schwangerschaftskonfliktberatungsstellen

Eger jinek paş pêkanîna rabêja pêwsît biryarra jiberbirina zarrokî girt, ev şîrete agahîyên pêwîst liser pêdiviyên Jiberbirina zarrokî bê ceza û herwisa liser astên pêwîst bo pêkanîna Jiberbirina zarrok pêşkêş wê dike. Herwisa liser qebûl kirina xercên Jiberbirina zarrokî bo jinên kêmdêrhat yan bêderhat ji aliyê eyaleta Niedersachsen agahîya pêşkêş dike. Ev şîrete herwisa pêdiviyên Jiberbirina zarrokî di babetên kilînkî û cezanasî ji liber digire.

Rewşa destpêkî

Eger jinekê biryarra ducanî bûnê girt, ji aliyê zagonê derfetên berfireh bo rabêj û piştîwanîya wê hatine terxankirin. Her mêr û jinek dikare liser babetên jêr rabêjê werbigire:

- Babetên regezî, bergirî, û bipergal kirina malbatê,
- Piştîwanîyên malî û alîkarîyên taybet bo zarokan û malbatê, wekî zagonên taybet liser pirsgirêkên şolê,
- Taqîyên bergirîyên ducanîyê û xercê zanê,
- Xercên civakî û abûrî bo malbatên ducanî, bi taybet alîkarîyên abûrî û alîkarî di peyda kirina avahî, şolê û yan perwerdehî û yan parastina wan,
- Alîkarîyên taybet bo kêmendaman û malbatên wan, bo zarokên ku pêş û paş ji dayik bûnê di wan da nexweşîyên cismî û derûnî hatine naskirin, şeweyên Jiberbirina zarrok, bandorên derûnî û

- cismî yê Jiberbirina zarrok û metirsîyên taybetî,
- Çareserîyên berdest bo pirsgirêkên derûnî yê civakî yê taybet bi ducanîyê, bi taybet paş zelal bûna nexweşîyên pêş dinya hatinê,
- Nêrînên hiqûqî û derûn nasî yê qebûl kirina zarrokê nevsî.

Di navendê rabêjê da dikarin bo wergirtina mafê xwe liser peydakirina avahî, peydakirina perestari bo zarokên xwe û yan liser berdewam bûna perwerdehîya xwe, rabêj û piştîwanîyê werbigirin.

Civata Malbata Dîlnogeran ku ji aliyê eyaleta Niedersachsischen hatîye damezirandi, ji malbatên ku bi sedemên nepilankirî tûşî pirsgirêkan dibin, alîkarîyên abûrî pêşkêş dîke.

Yek ji xebatên serekî yê civata alîkarîyên abûrî li dema ducanîyê û zanê ye. Ev civate herwisa budceya civata netewî ya „Dayik û Zarrokan-parastina jîyana dînya nehatî“ di Niedersachsischen da jî belav dîke.

Alîkarîyên wek kirrîna kincên taybet, berhev kirina cilê zarroyan û yan guhertina cîyê rûniştinê hatine berçav girtin.

Agahîyên bêtir liser valîkarîyên abûrî dikarin di navendên rabêja ducanîyê û rabêjên pirsgirêkên ducanîyê ji bidest bînin.

Ducanîya nexwestî dikare kesê ducanî bêxe nava astengîyan. Dibe ev biryarrê bigire ka zarrokek (dî) dixwaze yan na.

Alîkarî û piştîwanî liser çareserîyên gengazî û agahîyan liser babetên ku bo Jiberbirina zarrok divê bêne lêkolîn kirin, dikarin di tevahîya navendên izindarê rabêja pirsgirêkên ducanîyê bidest bînin.

Pêdivîyên jiberbirina zarrok bê ceza- sê rewş

Pêngava yekim: Rabêj

Hûn ducanî ne û liser jiberbirina zarrokê xwe difikirin, di rewşa wisa da wergirtina rabêjê ji hêla zagonî ji were pêdivîye, eger ku babetên cezanasîyê nehatibe baskirin. Jiberbirina zarrokê bê nîşanî heta hefteya 12 a ducanî bûnê û tenê paş wergirtina rabêjê gengaz e. Rabêj dibe di yek ji navendê izindarê rabêja pirsgirêkên ducanîyê pêk bê. **Nîşaniya navendên izindar di eyaleta Niedersachsen dikarin di belavoka taybet da peyda bikin.**

Mafê we ye ku li hember kesê rabêj kirî nenas bimînin. Li dema rabêjê, ji were şîret, agahî û alîkarîyê. Rabêj dikare di çend ciwîna da jî pêk bê. Encama rabêj ne biryarra dawî ye û biryarra dawî gel we bixwe ye.

Navenda rabêjê divê di dawîya rabêjê da belgeyek rabêjê bi nav û roja rabêjê ji were pêşkêş bike. Rabêj belaze. Di rewşa hebûna pirsgirêkên kilînîkî bo jiberbirina zarrok tenê paş hefteya 12 a ducanî yê (SSW) bijîşkê tedawîker berpirse ser pêşkêş kirina rabêjê ji were. Ev tê were liser rabêja tekmiîlî ya derûnnasîyê agadarîya pêşkêş bike – û eger bixwazin- tê navendê rabêjê ji were bide nasîn. Hûn dikarin hez nekiorina xwe ji wergirtina rabêjê re rabigehîne. Lê belê rabêja bijîşkî û derûnnasî alîkarîya we dike di girtina birayarrê da. Rabêjê derûnnasî dikarin di navendên rabêja ducanîyê û rabêjên pirsgirêkên ducanîyê di Niedersachsen da bidest bînin.

Eger pey bijîşkî digêrên bo rabêjê, balkeşe bizanin ku ev bijîşke bi çi awayî izina pêkanîna jiberbirina zarrok nade. Baştire bilez rabêj ê werbigirin daku bikarin di tenahîyê da biryarrê bigirin.

1. Jiberbirina zarrok paş rabêja bê nîşane (Rêzikê rabêjê dijî zagonê ye lê bê ceza ye jî, eger:
  - Di hefteya 12 a ducanî yê da pêk bê,
  - Paş rabêjê di yek ji navendê izindarê rabêja pirsgirêkên ducanîyê pêk hatibe.
  - Herîkê 3 roj di navbera rabêj û jiberbirina zarrok da navber
  - bê dayin û pê pêşkêş kirina belgeya rabêjê û ne bi daxwaza kesa ducanî ji aliyê bijîşk pêk bê.

Ev babetene liser jiberbirina zarrok pê dermanî ji liber digirin, lê ev şeweye tenê heta roja 63 ê ji destpêka bêmimêjîya dawî izindare.

2. Jiberbirina zarrok bi pênasîya kilînîkî dijî zagonê nîne û zeca jî liser nayê sepanin, dam ku:
  - bi rezamendîya kesa ducanî
  - ji aliyê bijîşkî pêk bê û
  - xebatên bijîşkî pê berçav girtina rewşê niha û sibe roja şexsî pêk bê daku metirsîya mirin û yan zirarê cismî û derûnî ji kesê ducanî re, bergirî bibe. Saxlemîya kesa ducanî vebirre.

Di rewşa hêvî kirina gehandina zirarrê ji zarrok re nabe tenê zirarr bixwe bîn berçav girtin belkî dibe astengiyên derûnî cismî yê bisedema vê ji di rapora bijîşkî da bêne berçav girtin. Bijîşkê we dibe destpêkê ji were rabêj pêşkêş bike û liser mafê we bi rabêja tekmiîlî ya derûn nasî ji were rabigehîne û eger hûn bixwazin we ji navendên rabêjê re bide nasandin.

Bijîşk tenê paş derbasbûna sê roj ji şiroveya kêşeyan di tedawîya pêş zanê û yan paş rabêja gel bijîşk, belgeya şiroveya bijîşkî tomar biket.

Pêngava duyem: Qebûl kirina xercan

Ev maweye, li dema hebûna metirsîya cidî bo saxlemîya şexsê nayê sepanidîn. Rabêja gel navenda rabêjê ne icbare.

3. Jiberbirina zarrok pê şiroveya ceza nasîyê dijî zagonê nîne û ji ber vê jî nayê ceza kirin dema ku:

- Bi şiroveya bijîşk kesa ducanî rastî destdirêjîyê yan bikaranîna xeraba seksî hatibe,
- Sedemên bêgûman bo pêwendîya ev tawanê gel ducanîyê berdestbe,
- Ji dema pêkhatina tawanê zêdetir ji 12 hefteyan derbas nebe
- û kiryar bi rezamendîya kesa ducanî
- ji aliyê bijîşkî pêk bê.

Liser jiberbirina zarrok pê şiroveya ceza nasî rabêj nepêwîste, tevî ku eger hez bikin tê pêşkêş kirin. Liser tevahîya jiberbirina zarrok ev xale cîyê balkesîyê ye ku bijîşk ku rabêja pirsgirêkê ducanîyê pêk tîne, izina pêk anîna xebata jiberbirina zarrok tune ye.

Jiberbirina zarrok pê şirove ya kilînkî yan ceza nasî, xercê jiberbirina zarrok bo jinên ku bîmeya xizmetê dermanî ya dewletî wan li ber digire, ji aliyê bîmeyê tê dayîn. Bo jinên ku bîmeya xizmetê dermanî ya şexsî wan li ber digire divê pêş emelê gel bîmeya xwe ser ev babetê rabêj biken ku gelo xercên jiberbirina zarrok pê şirove ya kilînkî yan ceza nasî liber digire yan na, ji ber ku siyaseta bîmeyên cûda, cûda ye.

Jiberbirina zarrok pê rêzikê rabêjê ne ji aliyê bîmeyê şexsî û ne ji aliyê bîmeyê şexsî nayê liber girtin û dibe xercê vê şexs bixwe bide.

Eger bîmeya dewletî we liber bigire, xercên kêlekî yê ev pêvajoyê wekî taqîyên destpêkî û yan dermanê bandorên kêlekî yê pişratir, ser milê bîmeyê ye. Eger bîmeya şexsî we liber bigire, divê liser qebûl kirina xercên xizmetên dermanî yê bi bandora jiberbirina zarrokî ser esasa zagona rabêjê gel bîme ya xwe rabêjê biken.

Eger qirarre hûn bixwe xercê jiberbirina zarrokî biden, baştire ku destpêkê liser xercê wê gel bijîşkê xwe biaxivin Li gor tecrûbeyan xercê xebata jiberbirina zarrokî pê dermanî dibe nêzî 250Euro, û bo jiberbirina zarrok pê nîştergerîyê 350 Euro ye.

Esasa hesab kirina xercê bijîşkî Zagonên Xercan bo Bijîşka (GOÄ) ne. Xizmetên hesab kirina xercên bijîşkî bo jiberbirina zarrokî tenê dikare heta 1.8 hemberî rêjeya dîyarkirî di qanûnê da bêne hasb kirin.

Eger jiberbirina zarrokî di nexweşxanê de pêwîst be, pêş emelê liser xercî gel nexweşxanê biaxivin, ji ber ku xercê xizmetan di nexweşxaneyên cûda da cûda ye û gelek zêdetire ji rewşa serpeyî.

Di çi rewşekê da xerc dikevîne ser milê dewletê?

Herwisa liser qebûl kirina xercên Jiberbirina zarrokî bo jinên kêmdarhat yan bêderhat ji aliyê eyaleta Niedersachsen agahîya pêşkêş dike

1. Ciyê jîyana serekî ya we Niedersachsen be.
2. Derhatîya we ya mehane bin 1.075 Eurobe. Ev sînorê derhatîya we pê her zarrokekê bin serpereştîya we bin 254 Euro zêde dibe, bi wî mercî ku zarrokê we bin temenê qanûnî be û endamê malbata we be yan bi pirranî bin serpereştîya we da be.
3. Xercê cihê rûniştinê (wekî kîrre) bo we yan zarrokên navbirî ku ji 315 Euro derbas nabe, ji sînorê derhatîya herîzêde heta 315 Euro zêde dike (roja: 01.07.2015, bo tevahîya rêjeyên dî pîvanekê kêrhatî ye).
4. Sermayeya ku dem kurt hêjayî neqd kirinê be, tune ye.

Sînorên derhatîyê her salê di 1 jûiyê da serrast dibe.

Mercê qebûl kirina xercan, demekê ku hûn ji

- alîkarîyên civakî yê pirtûka dazde ya zagona civakî (SGB XII) behremend dibin,
- Ji xizmetên xercên jîyana dazde ya zagona civakî (SGB II) behremend dibin,
- alîkarîya xercê perwerdehiyê ser esasa bernameya rêveberîya kar bo piştîvanî ji rahênana pişeyî yan alîkarîya xercê şola kesê kêmdar yan alîkarîya xercî ser esasa zagona penaberîyê werdigirin
- Alîkarîya xercê perwerdehiyê ser esasa qanûna netewîya piştîvanî ji perwerdehiyê werdigirin yan
- dema xercên rûniştina we di bingehekê, rûniştgehekê yan binkeya wekhev ji aliyê rêveberîya xizmetên civakî yan ciwanan tê dayîn, pêşkêş kirî tê hesabandin.

Dibe dana xercan pêş jiberbirina zarrokî daxwaz biken. Derhatîya hevjin yan dêbav nabe bê pirsîn û nabe bê hesabandin.

Liser jiberbirina zarrokê pê dermana jî dibe daxwaz pêş destpê kirina dermanê bijîşkî ku pê wergirtina dermanê jiberbirina zarrokê destpê dibe, pêşkêş bikin. Daxwaza qebûl kirina xercan ji aliyê eyaletê pêşkêşî bîme ya dewletî biken ku berpirsîya lêkolîna daxwazan di ev eyaletê ser milê wî ye. Jinên pêdivî ku bin sêbera bîmeya şexsî da ne jî dikarin daxwaza xwe ji bo qebûl kirina xercan pêşkêşî bîmeya dewletî biken. Pêvajoya daxwaza di rûpela 14 pêştir hatibû zelal kirin.

Qebûl kirina xercan paş pêkanîna emelê ne gengaze.

Liser jinên kêmdêrhat yan bêderhat ku jiberbirina zarrok pê rabêjê pêk dînin, tevahîya xercên têkildar yan bi rêya dewletê yan ji aliyê bîmeyê tîn qebûl kirin. Bi giştî xercê xizmetên bijîşkî yê zêde li ber nagire. Lê eger di rewşên taybet da pêwîst be, girêbesta şexsî ya xizmeta li navbera we û bijîşê tedawîya we bê daxwaza kirin.

Nabe xercê zêde bê daxwaza kirin. Xizmetên ku zêdetir ji dermanên pêdivî yê bijîşkî bin, wekî niştergeriyên xweşikkirinê ku hevdem gel jiberbirina zarrokî pêk tînin, tenê demekê tîn hesab kirin lu we daxwaz kiribe. Bi her rewşekê dibe liser ev xizmetane pêştir bi nivîskî rezamendî hatibe ragehandin.

Daxwaza qebûl kirina xerca dibe çawa û li ku bê pêşkêş kirin ?

Tevî ku xerc ji aliyê eyaleta Niedersachsen tîn qebûl kirin, lê daxwaza dirav dana wan cem bîmeyên dewletî pêk tî.

Dema ku hûn

- bin sîbera bîmeya dewletî da ne, forma daxwazê cem bîmeya xwe werbigirin;
- bin sîbera bîmeya dewletî da nînin, forma daxwazê ji bîmeya dewletîya dilxwazî xwe di rûniştgeha xwe da werbigirin;

Mafê we heye ku pêvajoya daxwazê bi şeweya nivîskî pêk bînin, bi wî avayî ku ji (yek) bîmeyê bi telefonî forman daxwaz biken û paş teji kirinê dişînin.

Ji ber ku nekevîne ber fişara demî, baştîre ku daxwaza xwe bi rewşa beşdarî di bîmeyê da pêşkêş biken û bixwazin ku bilez liser daxwaza we bîyarr bê girtin.

Eger we mercê qebûl kirina xercan ji aliyê eyaletê hebe (serdana rûpela 12 biken), belgeya qebûlkirina xercan hevdem tî ji were derkeve, û bi wî awayî tî ji pêvajoyên demgirê postî rê bê girtin.

Hişyarî, ji bo jinên bin temenê zagonî:

Zagonên navbirî bo we jî rastin. Hûn dikarin dixwe daxwaza qebûl kirina xercan biken. Bîme ser esasa daxwaza we, dema hêjatîya we piştrast be, belgeya qebûl kirinaxercan ji were tomar dike. Bijîşkê tedawîker yan nexweşxane tenê pê pêşkêş kirina belgeya qebûl kirina xercan ku ji aliyê bîmê derdikeve, dikare xercên gel eyaleta Niedersachsen hesab bike. Divê hûn ji bîmeyê du belgeya qebûl kirina xercan werbigirin, kerema xwe her du guherto di roja jiberbirina zarrok pêşkêş bijîşk yan nexweşxanê biken. Êdî nepêwîste hûn bo fatûreya hesaban çî biken. Kerema xwe bîr nekin ku pêşkêş kirina daxwaza qebûl kirina xercan paş pêk anîna emelê mafê wergirtina xercan ji aliyê eyaleta Niedersachsen betal dike û dibe hûn bixwe xercê jiberbirina zarrokî biden.

Pêngava dawî: Jiberbirina zarrok

Eger we biryarra jiberbirina zarrok paş rabêjê heye, tê pêwîstiya we bi belgeyên jêr hebe

- Belgeya rabêjê, pê navê we, roj û îmzaya navenda rabêja pirsgirêkên ducaniya zagonî;
- di rewşa hebûna belgeya qebûl kirina xercan (yek) bîmeya dewletî;
- di rewşa ku bi sébera bîmeya dewletî da bin, karta bîme ya we bo xercên ku rasterast têkildarî jiberbirina zarrokî nînin û ji aliyê bîmeyê tê dayîn;
- Di rewşa hebûna şiroveya zagonî (serdana rûpela 9 biken) di şona belgeya rabêjê tê pêwîstiya we bi belgeya şiroveya taybet û karta bîme ya we di rewşa ku bin sébera bîmeya dewletî da ne, hebe.

liser şiroveya bijîşkî divê pêş diyarkirina nivîskî ya şiroveyê, danenasîn ji navenda rabêjê û yan derbasbûn ji vê re rabigehînin. Ragehandina ev mijarê ber çavê ev bijîşkî be ku şiroveya pirsgirêkê li navbera sê rojan ji rabêjê pêk dîne. Ev mijare dema ku metirsîya cidî ser saxlemiya şexsî heye, neraste. Jiberbirina zarrok dikare serpê yan razanî pêk bê.

Bijîşk yan nexweşxaneyê ku di nêzî cihê jîyana we da xebatê jiberbirina zarrok pêk dînin, dikarin di navendên rabêja pirsgirêkên ducaniyê izindar yan di bîmeyê da peyda biken:

Jiberbirina zarrokî pê dermanê Mifegyne® nabe di rewşên jêr da pêk be

- dema ducanî bi giştî piştrast nebe;
- dema gengazî ducaniya derweyê pizdanî (bo mînak liser ducaniya ne bi cî);
- dema destpêka bînimêja dawî zêdetir ji 63 rojên pêş be;
- Li dema hebûna bêtengiya giran yan dermanekirî;
- di rewşa hebûna nexweşiyên giran ya gorçikî û/yan cergê sipî;
- di rewşa hebûna alerjî ya Mifepiston;
- di rewşa hestiyar bûna ji Prostaglandinen;
- di rewşa tûşî bûn ji kêmasiya nanxwarinê.

Liser metirsiyên dî û bandorên kêlekî ji bijîşkê xwe bipirsin.

Di nîgarên jêr da cûdahiyên du şîweyên jiberbirina zarrokî hatine nîşan dan. Agahiyên bêtir dikarin di navendên rabêja pirsgirêkên ducaniyê yan bijîşkê tedawî kerê xwe peyda biken:

Rabêja paş jiberbirina zarrok

Eger paş pêkanîna jiberbirina zarrokî hêştayê pêdiviya we bi rabêjê hebe yan pîrsek we hebe dikarin serdana navendên rabêja pirsgirêkên ducaniyê di nêzî jingeha xwe da biken:

Jiberbirina zarrokî pê dermanî û

jiberbirina zarrok pê niştergeriyê

Ev mafe heta kengê berdwam dibe?

Heta 63 emin.
ji destpêka bêmimêjîya dawî

Heta hefteya 12 a ducanî bûnê,
di rewşa hebûna pênaseya bijîşkî jî paş
hefteya 12 a jî gengaz e. SSW

Jiberbirina zarrokî çawa pêk tê?

Bi rêya wergirtina dermanî bi
rewşa serbixwe yan di avahiyê bijîşkî da

Pê niştergeriya bijîşkî, bê his kirina
endamî yan eger pêwîst be bêhiş
kirina tam

Jiberbirina zarrokî çend dik îne?

çend rojan; bikaranîna du dermana pê
navbera 36 û 48 demjimêran; tedwaiya
kontrolê paş 2 – 3 hefteyan

Çen xûlek; tedawiya kontrolê
46 hefte paşê

Çi metirî û bandorên kêlekî gengazin?

Xwînrejî, êşa binzik, mandibûn, serêş,
dilrabûn, werrêşan, hinavçûn, ta, gêjbûn,
jiberbirina naqis di 1 – 4% babetan

Niştergeriya devê pizdanê û cotê,
birrînên ku dibine sedema nezanê,
bûyerên bi sedema bêhiş kirinê

Mafê berdwam bûna wergirtina maf û mafê nexwşiyê

Li ser tevahîya jiberbirina zarrokên ku ji aliyê bijîşk pêk tê, mafê we heye ku heqê xwe werbigirin.

Liser jiberbirina zarrokî pê rabvêjê bê şiroveya bijîşkî, hûnê belgeya neşeyana wekî belgeya nexweşiyên asayî werbigirin, lê bo maweya ku bi sedemên jiberbirina zarrokî niakrin bişoxilîon, hûn mafê nexwşiyê wernagirin.

Liser jiberbirina zarrokî pê şiroveya bijîşkî (serdana rûpela 9 biken), hûnê belgeya neşeyana wekî belgeya nexweşiyên asayî werbigirin. Mafê nexwşiyên ji aliyê bimeya xizmetên dermanî tê dayin.